

Overweging zondag 28 april 2019 – Beloken Pasen – Zondag van de Goddelijke Barmhartigheid – H. Catharina van Siena
Dominicuskerk Utrecht

'MIJN HEER, MIJN GOD'

Johannes 20, 19-29

In de volksmond heet hij 'de ongelovige Thomas', omdat hij het verhaal van de andere leerlingen niet klakkeloos aanneemt. Daarmee doen we hem onrecht; alsof geloof kritische opmerkingen uitsluit. Het kan best zijn dat jullie iemand gezien hebben, denkt hij, maar toch niet die man die ze hebben doorboord en open gestoten. Doder dan deze mens kun je toch niet zijn.

Thomas wil de wonden in Jezus' handen en zijde zien en voelen. Dit klinkt op het eerste gehoor als een handtastelijke eis tot identificatie. het tonen van handen en zijde is dan het bewijs dat hij de gekruisigde is. Zo kun je het inderdaad lezen. Maar in Johannes' evangelie heeft alles nog een diepere laag dan het oppervlak: het tonen van zijn wonden is lichaamstaal waarmee Jezus zichzelf bloot geeft - niet enkel wat hem *is aangedaan*, maar wat *hij laat uitgaan* naar ons toe.

In Johannes' evangelie is Hij geen slachtoffer, maar beheersers van de scene - *'Ik ben het'*, zegt hij; en heel het arrestatieteam valt achterover. Van zijn sterven zegt Johannes letterlijk: *hij droeg de geest over*. Een soldaat stoot daarna zijn zijde open; en er vloeit *bloed en water* uit - een bevreedend detail, als je het enkel medisch verstaat, maar niet als je er het visioen van Ezechiël in herkent: *de tempelbron waaruit een stroom vloeit die leven brengt waar dood is*. Johannes ziet een *nieuwe gemeenschap ontspringen uit Jezus*: het water van de doop, onderdompeling en reiniging, initiatie; de beker die wij drinken, verbonden-zijn in één bloed, met Hem en onderling

Bij Johannes is Pasen de keerzijde van Goede Vrijdag: De wonden die men hem aandoet zijn Zijn openingen naar de mensen. Zij laten niet enkel zien wat hij *ondergaat*, maar wat Hij *laat uitgaan*. Hij werd door mensen doorboord: Hij laat leven stromen naar hen. Wij mensen sloegen gaten in hem: Hij opent zich naar ons toe. Wanneer Jezus zich aan de leerlingen toont met de wonden betekent dit: Hij heeft zich niet weer dichtgesloten, maar is open gebleven naar ons toe. Het lijden is niet uitgewist maar opgenomen in de opstanding. Dan betekent de uitroep van Thomas, *'Mijn God'*, iets heel bijzonders: U bent de Bron van mijn leven, mijn God, *juist in die openingen*, niet in een onaantastbaar verhevene, maar in een kwetsbaar nabije herkent Thomas God. Schillebeeckx noemt het *kwetsbare overmacht*. Vergis je dus niet in het kritisch denken van Thomas: ze lokken een openbaring uit die nog niet eerder vertoond is, waarop Thomas de diepzinnigste geloofsbelijdenis uitspreekt

die er in de hele bijbel te vinden is.

*In een doorboorde, in wie een gat geslagen is
ziet hij een liefde die door geen dood of hel tegen te houden is,
door geen afweer, hoe gewelddadig ook,
door geen angst, hoe dik haar pantser ook is.
Hier is God in zijn heel eigen kracht.*

De heilige *Catharina van Siena* leefde vanuit dit geloof.
dat zich heel zichtbaar en lijfelijk tastbaar uit,
in de trant van gelovigen in zuid Europa die heiligenbeelden omhelzen,
een geloof beleefd als een levende, warm menselijke relatie,
niet als een afstandelijke beschouwing van 'waarheden'.
Gods liefde ziet zij als een bron van water dat leven geeft
En de mens is de kruik die zich vult met dat water dat uit God stroomt.
'Wees een kruik die je vult, en drink aan de bron.
Als je niet je dorst aan God lest, zal je kruik spoedig leeg zijn'.
'Wegens mijn ondoorgrondelijke liefde voor de mens', zegt God tot haar,
'heb Ik het woord, mijn enige Zoon, gezonden'
En zij roept uit: 'Eeuwige Godheid, o onpeilbare zee,
wat kon U mij meer geven dan de gave van Uzelf?'

Catharina heeft de woorden van de heilige Paulus werkelijk beleefd:
'Ikzelf leef niet meer, het is Christus die leeft in mij' (Gal. 2, 20)
Eens verscheen de Heer Jezus haar met in zijn hand een stralend mensenhart
Hij opende haar borst, bracht het erin en zei:
'Zoals Ik op een dag het hart heb aangenomen dat jij Mij aanbod,
zo geef Ik je nu het mijne; voortaan neemt het de plaats in van het jouwe'

In de kracht van dit geloof was zij aanwezig op de frontlinies van haar tijd:
bij ruzies tussen Italiaanse steden onderling, tussen steden en de paus,
bij lijdens aan pest en andere dodelijke ziekten.
Om hen bij te staan verzamelde zij een hele *famiglia* om zich heen.
Zo probeerde zij *openingen te maken in scheidsmuren* van geweld en oorlog
zoals Jezus zich geopend heeft voor de mensen.
Dominicaans gezegd: in contemplatie ontving zij Gods liefde die zich weggeeft;
en in haar niet aflatende inspanning voor vrede in mensen en tussen mensen
droeg zij die contemplatie uit. Aan ons om dit, ieder op eigen wijze, te doen.

VOORBEDEN

Ondoorgrondelijke Wijsheid,
die in het kwetsbare uw overmacht toont
en leven brengt door de dood heen:

Wij bidden U voor hen die hun kracht zoeken in geweld.
Breng hen tot het inzicht
dat enkel wijsheid, vergeving en geduld
de wereld beter kunnen maken.

Gedenk allen die met ons geloven in Jezus, de Levende:
dat Hij ons de weg wijst en ons de kracht geeft
om het kwaad dat wij tegenkomen
om te zetten in wat goed is.

Maak onze gemeenschap tot een plaats
waar niemand zich opsluit in wrok of angst,
maar waar wij elkaar de vrede doorgeven
die Hij naar ons doet uitgaan.

Dat wij, die de Opgestane niet zien,
geraakt mogen worden door de woorden uit de Schrift,
door het teken van het gebroken Brood
en door mensen die trouw zijn tot het uiterste

In stilte brengen wij voor U
allen die in nood roepen om hulp,
diegenen die ons dierbaar zijn
en alles wat ons na aan het hart gaat.

Jozef Essing o.p.

GEBEDEN

Openingsgebed

Eeuwige God,
leer ons geloven in Hem
die wij nooit gezien hebben
en onze handen
niet hebben aangeraakt:
Jezus uw Zoon;
mogen zijn woorden
en het breken van het brood
dat Hij ons aanreikt
gemeenschap stichten onder ons,
dit uur en al onze dagen
tot in eeuwigheid. Amen.

Gebed over de gaven

Heilige Vader,
neem ons aan als uw kinderen
nu wij maaltijd houden met Jezus,
met Hem die leeft
uit de dood opgestaan,
om wie wij uw naam zegenen,
deze dag
en tot het einde van onze dagen. Amen.

Slotgebed

God, onze Vader,
sticht gemeenschap onder ons
door de Geest van Jezus
die onder ons is
wanneer wij Hem gedenken.
Wij bidden U op voorspraak
van de heilige Catharina van Siena:
laat de wereld ervaren,
hoezeer Gij ons
tot leven en verzoening roept,
deze dag en al onze dagen
tot in uw eeuwigheid. Amen